

Tíz év után

Tíz esztendő már történelmi távlat. Ennyi idő alatt bőven meg tud fordulni a világ. Ennyi idő alatt nemcsak felcseperedik a gyermek, de már vissza is felel az apjának. Ennyi idő csak a művészetben bagatell. *Ars longa, vita brevis est* – mondja a latin, s hol vannak már a „holt” latinok! Mondásuk viszont él, mint ahogy ez a néhány sor (amit most épp itt írunk és olvasunk) ugyancsak garantáltan túlél bennünket.

Tíz év azonban egy lap életében te méredek idő. Főleg akkor, ha olyan hiányt tölt be, mint a Zenekar. 1994-ben, amikor Popa Péter és Jobbágy Ervin megkerestek a szimfonikus zenekarok-

ról, szimfonikus zenekaroknak szóló orgánum ötletével, még csak remélni lehetett, hogy a kezdeményezés megáll a lábán.

Számos lapalapításom közül ez volt az egyik legkedvesebb. Más kormányok regnáltak, más szellők fújtak, de a muzsika már akkor is a régi volt. Nagy lelkesedéssel vágtuk bele fejszénket a matuzsálemi fába. Gyorsan rá kellett jönnöm: ez a szféra több azért érdekérvényesítésre kényszerülő, kenyérharcot folytató értelmiségi hivatásnál. A magas kultúra soha nem szubkultúra. A gondok lehetnek hétköznapiak, a végeredmény mindig ünnepi.

A hangolást befejezve kisvártatva elkezdődött a koncert. A Zenekarnak sikerült az, ami számos művészeti tematikájú lapnak nem: betöltötte funkcióját, folyamatosan elvégzi azt a missziót, amiért megszületett. A szerkesztésről leköszönve is figyelemmel kísértem további sorsát, majd pedig publicistaként is rendszeresen felbukkantam oldalain. Mindvégig rokonszenvező kívülállóként, aki a nézőtérről figyel, de a kulisszák mögé, a próbatermekbe is be-bepillant.

Tíz év nagy idő, ami alatt egy lap is felcseperedik. S talán az sem olyan nagy baj, ha időnként kiskamasz módjára felel...

Csontos János

Egy születéslapra

Nem kézirat-, sem sajtóhiba e köszöntőnek szánt írás felirata. Címzettje születésnapja (ha léhán tovább játszadoznék betűvel-szóval, folytathatnám másként is: születés-napilap, aminek jelentése van ugyan, értelme azonban most éppenséggel semmi). Tíz éves a ZENEKAR, alulírott, ki valami négy és fél évtizedig volt köztutált zenekritikus, némi meghatottsággal gyűjtja meg az ilyenkor kötelező ünnepi tortán a megfelelő számú gyertyát.

De nehogy túlságosan elzérékenyüljek! Lehetne 104-éves is. A ZENEKAR címmel 1899-ben jelent meg magyar folyóirat először, élt mindössze két évet, jogutód nélkül szűnt meg 1901-ben, mint a magyar zenei szaksajtó oly sok más tiszavirágja. A mienkénél szerencsésebb zenekultúrák értékeiket jobban őrzik. DAS ORCHESTER – ez 1924-ben indult s máig megvan, a világháborús kényszer-szünettel persze.

Némely zenekarunknak volt folyóiratba ágyazott műsorújsága. A Filharmóniai Társaságé a Zeneközlöny, amelyben kottapéldás műelemzések jelentek meg az együttes hangversenyeihez (szerkesz-

tője számíthatott rá, hogy a koncertek úri közönsége tanult annyi zenét, hogy egy Mozart- vagy Beethoven-dallamot elolvasson). A félamatőr Székesfevárosi Zenekar olcsón tartott Vigadóbeli estjeinek A ZENE szolgáltatott műsorfüzet hátteret, évadonként 16 számban (olcsót írok, hisz a Pengős világban 60 fillér volt a belépés ára, 12 zsömlé, vagy 30 kiló szilva, boltban-piacon). Hanem ezek művel-műsorral foglalkoztak, ám az előadó együttessel nem.

Bevallom töredelmesen, ama 1899–1901 között nyomtatott őslap soha nem járt a kezemben – ezzel, feltételezem, nem vagyok egyedül. Így hát nem tudhatom, miféle szempontok szerint foglalkozott az akkori, Kárpátmedence-béli ország szimfonikus kultúrájával. Azonban a mi lapunkat, pontosabban szólva az Önök lapját, figyelmesen olvasom az utolsó betűig. Nem a magam elmeszüleményeiért, amikkel Önöket terhelem, bár a nulladik számban (köznyelven: próbaszámban) kezdtem el benne az intellektuális bűnözést, s folytatom, lám még ma is. Nem szerény magamat nézegetem benne, mint tette Narcisszus a víztükörben az antik görög mitológia szerint.

Mert csak az írott zenekritikát hagytam oda, az önkritikát cseppet sem, így hát, ha belenézek abba, amit elköttem, csak azt látom, mit hagytam ki, mi volt fölösleges, vagy szövegezésben nem eléggé pontos.

De elegendem van belőlem, szeretem olvasni a most az általános iskola felső tagozatába lépő ZENEKAR-t, az általa közvetített, másutt sehol fel nem lelhető információkért. Nem az én bőrörmre megy, az Önökére annál inkább, hogy mit tesz/tehet a Szakszervezet a muzsikuskultúra körülményeinek javításáért. Végképp 1938 karácsonyán, hat és fél évesen kezdtem el a hivatásos zenehallgatást az Operaházban. Akkor persze még nem, de az idő múlásával megértettem, füllel „fogható” összefüggés van az érdekvédelem hatékonysága és egy zenekar művészei teljesítőképessége között. Azért aztán figyelmesen olvasom a Szakszervezet, meg a Zenekarok Szövetsége idevágó tevékenységéről szóló beszámolókat.

Sokminden jut eszembe ilyenkor. Például Hannover György (1905–1935) esete. A Budapesti Hangversenyzenekar le-